

Persbericht
Luxemburg, 1 juni 2022

Concurrentievermogen van kleine ondernemingen nauwelijks verbeterd door EU-steun

Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) zijn van cruciaal belang voor de economie van de EU. Maar ze hebben niet echt geprofiteerd van EU-maatregelen die zijn gericht op het vergroten van hun concurrentievermogen. Dat is de conclusie van de Europese Rekenkamer (ERK) in een speciaal verslag dat vandaag is gepubliceerd. EU-middelen hebben de investeringsbereidheid van kmo's bevorderd, maar het effect ervan op en de doeltreffendheid voor het concurrentievermogen waren vrij beperkt in die zin dat de meeste gesteunde kmo's eenvoudigweg geen reëel voordeel uit de EU-steun haalden. De auditors dringen er bij de Europese Commissie en de lidstaten op aan de EU-financiering beter te gebruiken, zodat kmo's er daadwerkelijk mee worden geholpen.

Kleine en middelgrote ondernemingen, ook wel het midden- en kleinbedrijf (mkb) genoemd, vormen de spil van de Europese economie: ze hebben bijna twee derde (63 %) van de beroepsbevolking in de EU in dienst en genereren de helft (52 %) van de toegevoegde waarde in de EU. Kmo's hebben het soms echter moeilijk wanneer ze met grotere bedrijven proberen te concurreren. De EU voert een beleid dat gericht is op het ondersteunen van kmo's, met name via het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO). In de periode 2014-2020 is in het kader van uit het EFRO gefinancierde programma's meer dan 40 miljard EUR toegewezen aan het verbeteren van het concurrentievermogen van kmo's, en verdere EU-middelen werden uitgetrokken in reactie op de COVID-19-pandemie. De EU-auditors zijn echter tot de conclusie gekomen dat het concurrentievermogen van kmo's hierdoor niet significant is toegenomen.

“Als ruggengraat van de EU-economie hebben kmo's bij het opstarten en opschalen van hun activiteiten behoefte aan steun, die zij ook verdienen”, aldus Pietro Russo, het ERK-lid dat verantwoordelijk is voor de controle. “De EFRO-steun heeft de afgelopen jaren echter geen merkbaar verschil gemaakt voor het algemene concurrentievermogen van kmo's, wat enige twijfel doet rijzen over de voordelen van EU-maatregelen op dit gebied.”

Er zijn meer dan 20 miljoen kmo's in de EU. Het was de bedoeling dat eind 2019 aan 800 000 kmo's rechtstreekse steun uit het EFRO zou worden verleend. De EFRO-verordening verplichtte de lidstaten echter niet strategieën vast te stellen om het concurrentievermogen van hun kmo's optimaal te vergroten, waardoor moeilijk kon worden gewaarborgd dat de EU-

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

financiering gericht was op die ondernemingen en gebieden met het grootste groeipotentieel. Gemiddeld is in het kader van de EFRO-programma's ongeveer 42 000 EUR aan elke begunstigde kmo verstrekt. Achter dit cijfer gaan echter aanzienlijke verschillen tussen de lidstaten schuil: het werkelijke bedrag van de financiering varieert van ongeveer 392 000 EUR per project in Oostenrijk tot minder dan 1 000 EUR in Ierland. De EU-auditors waarschuwen dat het financieren van een groot aantal kmo's problematisch kan zijn, omdat kleinschalige projecten het risico lopen niet de kritische massa te bereiken die nodig is om daadwerkelijk een verschil te maken in het concurrentievermogen van kmo's.

In de praktijk werd het grootste deel van de EFRO-middelen uitgetrokken voor steun via op zichzelf staande projecten die gericht zijn op individuele kmo's. Uit de controle blijkt echter dat deze projecten slechts beperkte overloopeffecten hadden, waardoor het algehele effect van de EU-steun afnam. In sommige gevallen had de EFRO-financiering zelfs een negatieve invloed op de economische vooruitzichten van kmo's die op dezelfde markten concurreerden en geen steun hadden ontvangen. De auditors merken ook op dat projecten meestal gericht waren op een specifieke concurrentiefactor zonder dat er maatregelen werden genomen om de doeltreffendheid van projecten te waarborgen of om in te spelen op de behoeften van bedrijven in bredere zin, bijvoorbeeld de noodzaak om geschoolde arbeidskrachten te vinden, regelgevingsobstakels aan te pakken en administratieve lasten te beheren. Daardoor ontvingen sommige kmo's aanzienlijke middelen zonder dat hun algemene concurrentievermogen verbeterde, constateerden de auditors.

Volgens hen belemmerden andere elementen de doeltreffendheid van de EU-steun. Voorbeelden hiervan waren selectieprocedures die over het algemeen te weinig ambitieus waren en niet waren bedoeld om financiering te verstrekken aan de meest concurrerende projecten. De meeste voorstellen die een minimale subsidiabiliteitscore behaalden, ontvingen financiering, zonder enige benchmarking of concurrentie tussen aanvragen. Factoren als duurzame toenames van het concurrentievermogen of markuitbreiding werden genegeerd, terwijl innovatie of onderzoek en ontwikkeling nauwelijks invloed hadden op beslissingen. Als gevolg daarvan zijn de EU-middelen niet voornamelijk naar de meest veelbelovende kmo's gegaan.

Ten slotte plaatsen de auditors vraagtekens bij de toegevoegde waarde van deze middelen. Ze merken op dat de meeste kmo's een soortgelijke investering hoe dan ook zouden hebben gedaan, met of zonder overheidsfinanciering. Dit bevestigt het risico op het buitenkanseffect bij dit soort EU-steun, een kwestie waarop de ERK herhaaldelijk de aandacht heeft gevestigd.

Achtergrondinformatie

In de EU zijn kmo's ondernemingen met minder dan 250 werknemers en ofwel een jaaromzet van niet meer dan 50 miljoen EUR, ofwel een jaarlijks balanstotaal van niet meer dan 43 miljoen EUR. De Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF), en in het bijzonder het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), behoren tot de grootste EU-programma's die financiële steun aan kmo's verlenen. In de periode 2014-2020 is in het kader van door EFRO gefinancierde programma's 54,4 miljard EUR toegewezen aan kmo-gerelateerde maatregelen via specifieke prioriteiten die thematische doelstellingen worden genoemd. De meeste thematische doelstellingen van het EFRO kunnen direct of indirect bijdragen aan het vergroten van het concurrentievermogen van kmo's. Thematische doelstelling 3, "Het verbeteren van het concurrentievermogen van kmo's", is de op een na grootste thematische doelstelling qua toegewezen EFRO-middelen, met 40,3 miljard EUR op een totaal van 201,5 miljard EUR aan EFRO-financiering die in juni 2021 in het kader van de EU-begroting is toegewezen. In totaal wordt driekwart van de EFRO-financiering voor kmo's (75 %) verleend in de vorm van rechtstreekse steun.

Speciaal verslag 08/2022 “EFRO-steun voor het concurrentievermogen van kmo’s: tekortkomingen in het ontwerp gaan ten koste van de doeltreffendheid van de financiering” is beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).

In mei van dit jaar publiceerde de ERK ook een speciaal verslag over [EU-programma’s om kleine en middelgrote ondernemingen te helpen toegang te krijgen tot internationale markten](#).

De ERK presenteert haar speciale verslagen aan het Europees Parlement en de Raad van de EU, alsook aan andere belanghebbende partijen zoals nationale parlementen, belanghebbenden uit het bedrijfsleven en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. De overgrote meerderheid van de aanbevelingen in de verslagen wordt in de praktijk omgezet.

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547